

Verantwoording monitor Bevolking

30 april 2024

1. Aanleiding en doel

De hoofdvraag van het Planbureau Fryslân (PF) is hoe het gaat met de inwoners van Fryslân in veranderende omstandigheden. Om deze vraag te kunnen beantwoorden is inzicht nodig in omvang en samenstelling van de bevolking. De informatie van de monitor Bevolking kan gebruikt worden als input voor dialoog en discussie over de consequenties van demografische ontwikkelingen voor bijvoorbeeld wonen, zorg, onderwijs en voorzieningen.

2. Keuze van indicatoren

Belangrijke recente demografische ontwikkelingen in Fryslân zijn: krimp, vergrijzing en ontgroening. Delen van Fryslân zijn in de afgelopen jaren door het Rijk aangewezen als krimp- of anticepeerregio voor krimp. Een andere demografische ontwikkeling is de toename van het aantal huishoudens in de afgelopen jaren. Naar verwachting zal het aantal huishoudens in de komende tijd nog verder toenemen, ondanks een verwachte krimp van de totale bevolking. Aan deze recente demografische veranderingen besteedt de monitor Bevolking ruim aandacht, ook met het oog op de behoefteontwikkeling in de toekomst.

3. Definities van gebruikte begrippen

Vergrijzing

Het toenemen van het aandeel 65-plussers in de bevolking.

Dubbele vergrijzing

Het toenemen van het aandeel 80-plussers binnen de groep 65-plus.

Ontgroening

Het afnemen van het aandeel jongeren in de bevolking als gevolg van een afname van het geboortecijfer.

Bevolkingskrimp

Daling van de bevolking.

Bevolkingsgroei

Het geboorteoverschot plus het vestigingsoverschot (ook wel: migratieoverschot of netto-migratie) plus het saldo van de administratieve correcties en de overige correcties.

Natuurlijke aanwas

Het aantal levendgeborenen verminderd met het aantal overledenen.

Geboorteoverschot

Het aantal levendgeborenen min het aantal sterfgevallen. Ook wel: natuurlijke bevolkingsgroei of natuurlijke aanwas.

Sterfteoverschot

Het aantal sterfgevallen min het aantal levendgeborenen.

Migratiesaldo of netto-migratie

Het aantal gevestigde personen (uit een andere gemeente binnen Nederland of vanuit het buitenland) min het aantal vertrokken personen (naar een andere gemeente binnen Nederland of naar het buitenland).

Particuliere huishoudens

Particuliere huishoudens bestaan uit één of meer personen die samen een woonruimte bewonen en zichzelf, dus niet-bedrijfsmatig, voorzien in de dagelijkse levensbehoeften.

Potentiële beroepsbevolking

De potentiële beroepsbevolking is het deel van de bevolking dat op basis van leeftijd in aanmerking komt voor deelname aan de arbeidsmarkt.

Migratieachtergrond

Inwoners met een migratieachtergrond zijn personen die zelf in het buitenland zijn geboren of (één van) hun ouders.

Saldo binnenlandse verhuizingen

Het aantal gevestigde personen (uit een andere gemeente binnen Nederland) min het aantal vertrokken personen (naar een andere gemeente binnen Nederland).

4. Bronnen monitor

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), thema Bevolking

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verzamelt en publiceert allerlei statistische gegevens van maatschappelijke en economische aard. De bevolkingsstatistieken van CBS worden samengesteld op basis van de gedigitaliseerde bevolkingsadministratie van alle gemeenten, de zogenaamde Basisregistratie Personen.

Meer informatie: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37296ned/table?dl=32EF6>

Provincie Fryslân, Prognose bevolking en huishoudens Fryslân 2022-2051.

Jaarlijks brengt de provincie Fryslân een Bevolkings- en Huishoudensprognose uit. In deze prognoses worden de actuele trends en inzichten ten aanzien van geboorte, sterfte, migratie en huishoudensvorming doorgerekend naar de toekomst.

Meer informatie: <https://staat-van-fryslan.hub.arcgis.com/pages/59f289c168b4409dba24044d868095eb>

5. Bronnen nieuwsbericht

Provincie Fryslân heeft op 26 maart 2024 de nieuwe prognoses cijfers gepubliceerd. Deze cijfers, en de vorige prognoses cijfers van de provincie (2022, vastgesteld in juni 2023) zijn gebruikt voor het meeste recente nieuwsbericht van de Monitor Bevolking.

Meer informatie: <https://staat-van-fryslan.hub.arcgis.com/pages/59f289c168b4409dba24044d868095eb>

Het Centraal Bureau van de Statistiek heeft op 29 maart 2024 de voorlopige (regionale) bevolkingscijfers gepubliceerd. Deze voorlopige cijfers zijn gebruikt voor het meeste recente nieuwsbericht van de Monitor Bevolking.

Meer informatie: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/37230ned/table?ts=1679476445474>

Contact – voor meer informatie of vragen

Jolijn Hutjes
Onderzoeker
Jhutjes@planbureau Fryslân.nl
06 119 135 03